

ιστορία της πολιτικῆς ἐλευθερίας ἀπῆλause κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν οἰκειῶν καθηκόντων τοιαύτην καὶ τοσαύτην ἀπερίοριστον δικαιοδοσίαν, ὅσην τε καὶ οἶαν ἔχει ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Διότι τίς ἀγνοεῖ ὅτι, οὐχὶ ἀδεία ἢ ἐπιταγὴ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἢ οἱαςδήποτε κοσμικῆς ὑποδεστέρας ἀρχῆς, ἀλλὰ τῇ ἐλευθέρᾳ προαιρέσει καὶ τῇ ἐλευθέρᾳ συνενοήσει καὶ ψήφῳ τῶν πέντε Πατριάρχων ἡ Οἰκουμενικὴ σύνοδος συγκροτεῖται; ἢ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι οὐδεὶς λαϊκὸς, τοῦ ἡγεμόνος μὴ ἐξαιρουμένου, ὅστις περιβεβλημένος ἐστὶ μέχρι βαθμοῦ τινος τὸν ἱερὸν χαρακτῆρα, οὐδεὶς εἶχε ψῆφον οὐδὲ κατὰ τὴν συζήτησιν, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀποφάσεις;

Ἀλλ' ἔστω καὶ τοῦτο, ἄλλος τις ἀντίλογος ἠδύνατο νὰ μῆς εἴπῃ· ἄραγε τὰ παρὰ τῶν Συνόδων ἐψηφισμένα λαμβάνουσιν ἔπειτα τὴν δεομένην ἐκείνην ἐκτέλεσιν, χωρὶς τῆς ὁποίας τὸ γινόμενον δὲν καθιεροῦται ἐν τῇ ἱστορίᾳ; τί σημαίνουνσι τόσα προηγούμενα χαρακτηρισμὰτα, ἐὰν ἡ τῆς μοναρχίας ἐκτελεστικὴ ἐξουσία τοῖς συνοδικαῖς βουλευμάσιν ἀπειθοῦσα, καταλείπει ταῦτα ἀνέργητα;

Οὐδὲ τόδε τὸ ἐπιχείρημα ἔχεται βασιμότητος. Καὶ ἄλλοθι ἐσημείωσαμεν ὅτι, παρεκτὸς ὀλίγων τινῶν περιπτώσεων αἰτινες εὐμοίρως ἐξέλιπον μετ' ὀλίγον, ἡ Βυζαντινὴ μοναρχία, μᾶλλον ἢ ἡ δυτικὴ καθυπετάγη τυφλοῖς ὄμμασιν εἰς τὰ θεσπίσματα τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ μάλιστα διαρρήδην ὡμολόγησε καὶ διεκήρυξεν ἐν ἐπίτηδες διατάξει τὴν ὑπερτάτην αὐτῶν ἰσχὺν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Γνωστὸν, ὅτι ἀπὸ τοῦ πρώτου Κωνσταντίνου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἅπαντες οἱ Αὐτοκράτορες, μὴ συναριθμοσμένων τῶν εἰκονοκλαστῶν, καὶ ὀλιγίστων ἐτέρων ἐμμεινάντων ἐν ἀσεβείᾳ βασιλέων, ἅπαντες ἀνεγνώρισαν τοὺς κανόνας «οὐ μόνου ὑπὲρ τοὺς βασιλικοὺς νόμους ἰσχύοντας,» ἀλλ' ἔχοντας τὴν αὐτὴν ἀθεντίαν τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τῶν Γραφῶν, ἐπομένως ἐνομοθετήσαντο «κατὰ τῶν Κανόνων πραγματικὸν μηδὲν ἰσχύσαι.»

Ἐκ τῶν εἰρημένων τί συνεξάγεται σπουδαῖον; — Ἀνακαιφαιλοῦμεν.

Α'. Ἡ Οἰκουμένη Σύνδος ἐμπεριέχει τὸ αὐτὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ, καὶ πείρᾳ.

Β'. Ἡ Οἰκουμένη Σύνδος δὲν συγκροτεῖται πάρεξ εἰς γῆν Ἑλληνικὴν.

Γ'. Ἡ Οἰκουμένη Σύνδος βᾶσιν ἔχει τὸν δημοτικὸν οργανισμὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων, καὶ τὴν ἐλευθέραν ἐπισκοπικὴν ἀντιπροσωπείαν.

Δ'. Ἡ Οἰκουμένη Σύνδος θαυμάζεται ἐπὶ τῇ ὁμονοίᾳ καὶ συμπυχίᾳ τῶν συναπαρτιζόντων αὐτὴν μελῶν.

Ε'. Συνέρχεται αὐτομάτως καὶ ἰδιοσυστάτως, τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας μὴ παρεμβαινοῦσης οὐδόλως ἐν τῇ συγκλήσει αὐτῆς.

ΣΤ'. Ἡ Οἰκουμένη Σύνδος συζητεῖ καὶ ψηφίζει ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρεάστως.

Ζ'. Τὰ δὲ θεσπίσματα αὐτῆς ἀνώτερα παντὸς νόμου πολιτικοῦ.

Καθ' ἡμετέραν γνώμην ἐναργῶς ἐκ τούτων προκύπτει ὁ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας νόμιμος χαρακτήρ, ὡς ἐπίσης προκύπτουσιν ἡ τακτικότης τῆς ἐργασίας, καὶ τὸ ἀποτελεσματικὸν αὐτῶν· παρεκτὸς ἐὰν εἰς τὴν *νομιμότητα* δώσωμεν σημασίαν διάφορον ἐκείνης ἐν ἣ συνήθως ἡ λέξις ἐκλαμβάνεται. Καθ' ὅτι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τί δηλοῖ νόμιμος ἀντιπροσώπευσις; ἔκφρασιν ἀρμοδίαν, τακτικὴν καὶ δικαίαν τῶν εὐχῶν λαοῦ τινος διὰ μέσου τῆς παραστάσεως προσώπων τινῶν πρὸς τοῦτο κεκλημένων. Ἐὰν δ' οὕτως ἔχη, τίς μᾶλλον τῆς ὀρθοδόξου ταύτης ἀντιπροσωπείας κατέχει θέσιν ἐγκριτοτέραν ἀρμοδιότητος;

Ἴδου, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ποθητὸν καὶ διάσημον συμπέρασμα τῆς τῶν Ἑλλήνων μερικῆς οἰκουμενικότητος, χωρὶς νὰ πορισθῶμεν τὰς ἀποδείξεις εἰς τοὺς τόμους τῶν Βυζαντινῶν χρονολογῶν· χωρὶς νὰ ἐρευνήσωμεν ἐὰν πρῶτος ὁ Νέος Θεοδόσιος ἀπένειμε τὸ τίτλον τῆς οἰκουμενικῆς διδασκαλίας εἰς τὸν Χρυσόστομον, ἢ ἐὰν ὁ Ἀκάκιος, ἢ ἕτερός τις προεκήρυξεν αὐτὸν, ἢ ἐὰν αἱ Σύνδοι αὐτεξουσίως ἐπωνόμασαν οὕτως ἑαυτάς. Κατὰ τὰς ἡμετέρας σκέψεις, καὶ οἰκουμενικαί τὰν δὲν εἶχον αἱ Σύνδοι προσαγορευθῆ, οὐχ ἦττον ἤθελον ἱστορικῶς εἶσθαι ἐγκρατεῖς τοῦ

οικουμενικοῦ κόρους. Καθότι πασιφανῶς αὕτη ἡ ἰδιότης ἐκπηγάουσα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἐφ' ἧς καὶ ἡ Συνοδικὴ σύστασις ἐπεριδέεται, καὶ τοιαύτην ἔχουσα πραγματικὴν ἀρχὴν, οὐδὲ μερικῶν χρήζει μαρτυριῶν, οὐδὲ λόγων ἀμφισβητησίμων, ἀλλ' ἐγείρεται ὑπεράνω πάσης σχολαστικῆς λογομαχίας. Καὶ τοῦτο πρὸς τρανωτέραν ἀπόδειξιν, ὅτι ἐν τῇ πατρῷᾳ ἱστορίᾳ εὐρήσομέν ποτε πάντα τὰ ὄργανα τῆς φιλοσοφικῆς ἐρμηνείας· κατὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ δαίμονιου Πλάτωνος, ἧτις ἀναγινώσκεται εἰς τὸ προμετώπιον τοῦ δε τοῦ βιβλίου εὐόδενι ἄλλω πεισόμεθα, εἰ ἂν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα ἐξηγητῇ, ἀλλ' ἡ τῷ πατρίῳ».

Βασισθείσης ἅπαξ ἐπὶ ταύτης τῆς ὀρθρικῆς βάσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἃς προβῶμεν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς καθολικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, ποιῶν κυρίου τῆς Οἰκουμενικότητος.

Ἀνοίγομεν ἐκ νέου τὸ τεύχος τῆς ἱστορίας, ἐξ ἧς ὑπὸ ἔποψιν ἱστοριονομικὴν ἢ Οἰκουμενικότης ἀπορρέει, καὶ εἰς ἣν ἀμέσως φανεροῦνται καὶ ἐμπράττουσιν αἱ θεῖαι ἐνέργειαι. Θέλομεν οὖν καταδείξει ταύτην τὴν δευτέραν καὶ πλατυτέραν ἰδιότητα διὰ τῆς ἱστορικῆς ἱερανάγκης τοῦ γεγονότος.

Καὶ πρῶτον, τίς ὁπωσοῦν εἰδήμων ἱστορίας δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἀπὸ Α'. μέχρι Θ'. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐκ τῆς ἀπαιδευσίας τοῦ κλήρου τῆς καὶ τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος τῶν λαῶν, ἡ Δύσις οὐδόλως ἦτον εἰς κατάστασιν, οὐδὲ τὰς ἀναγκαίας εἶχε δυνάμεις ἵνα ἀντιπροσωπεύσῃ ἐπαξίως καὶ νομίμως τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην;

Τίς δὲ θέλει ἀναιρέσει ὅτι ἡ εἰσρεύουσα ἐν Δύσει πανσπερμεία γενεῶν, καὶ ἡ ἐθνῶν πολυκινησία, καὶ ἡ περὶ συμφερόντων κοινῶν ἀσυμφωνία, καὶ ὁ Ἀρειανισμὸς μετὰ τῆς λοιπῆς φρονημάτων ποικιλίας, καὶ ἡ διαφορογλωττία, καὶ ἡ ἐν πάσι διάστασις δὲν ἐσυγχώρουν ὥστε ἡ Ῥώμη νὰ ἐγερθῆ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐνότητα, εἰς τὴν ταυτότητα ἐκείνην ἐθίμων τε καὶ δοξασίων, αἵτινες ἀδιαλείπτως ὑπῆρξαν ἐν ἁνα-

τολῆ, περίλαμπρα προσόντα πνευματικότητος ταυτοχρόνως καὶ ἱστορικῆς καθολικότητος;

Ἡ Ἰταλία, λοιπὸν, ἠδύνατο τὸ πολὺ καὶ μετὰ βίας νὰ κηρυχθῆ κατὰ τὴν δογματοθεσίαν πάσης Δύσεως ἀντιπρόσωπος. Αὕτη ἡ μόνη δυνατὴ καὶ κατορθώσιμος ἀποστολὴ τῆς· καὶ ταύτην ἀληθῶς ἀνέλαθεν. Ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν ἀποστολὴν ὤφειλεν ἡ Δύσις ν' ἀποθέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐνότητος, τὸ μόνον τελικὸν κύρος εἰς ἑαυτὴν ἐπιφυλαττομένη, κύρος ὅπερ πολλαίκις καὶ αὐτὸ κατ' ἀπλοῦν τύπον ἤθελε δοθῆ.

Ὁ Πάπας, λοιπὸν, ἀντιπρόσωπος τῆς βαρβαρικῆς Δύσεως καὶ τοῦ κερματισμένου θρησκευτικοῦ κόσμου, προσωπικῶς εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι συγκροτούμενας Συνόδους παρουσιάζεται, ἢ ἐξαποστέλλει τοὺς ἐπιτρόπους του. Ἡ παράστασις οὖν τῆς Δυτικῆς οἰκουμένης πληροῦται· τὰ συμφέροντα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐκκλησιῶν ὑποστηρίζονται ὑπὸ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Ῥώμης, καὶ οὕτω συναπαρτίζεται ἡ ἐντελής τῶν Συνόδων οἰκουμενικότης.

Καὶ ταῦτα σχετικῶς πρὸς τὴν *γομιμότητα*· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἱστορικὴν ἀνάγκην τοῦ γινομένου ἐν τῇ Δυτικῇ κοινωσίᾳ, παρατηροῦμεν ἐκ πρώτης προσβολῆς μέγα σῶμα, ὅπερ κατόπιν συνεπιφέρει πάμπολλα σημαντικὰ παρασυμβάματα.

Εἶναι ἀναντιρρήτον, ὅτι ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Δ'. ἑκατονταετηρίδος θέσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἦτον ἐκ τῶν μᾶλλον δεινῶν. Τὸ νέον ὀρθόσκευμα αἰωρούμενον ἐτι καὶ ταλαντευόμενον μεταξὺ φιλοσοφίας καὶ θρησκείας, ἐπαπειλεῖτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπὸ πνεύματος ἀταξίας, συγχύσεως, διχονοίας, πνεύματος τείνοντος εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ἱστορίας, καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ πολιτισμοῦ.

Ποῖον δὲ τὸ καταστρεπτικὸν τοῦτο πνεῦμα;

Ἡ *Αἵρεσις*. — Ἦδη ὁ Ἄρειος, ὁ ἐνώπιον τῆς ἱστορίας ἐνοχος οὗτος ἐσχάτης προδοσίας, ὁ Ἄρειος, εὐφυὴς καὶ δραστήριος ἀνὴρ, ὑποκριτικῶς συνεκεφαλαίει ἐν τῇ θεωρίᾳ αὐτοῦ πάσας σχεδὸν τὰς προηγουμένας κατὰ τοῦ Λόγου ἐπενεχθείσας φιλοσοφικὰς φιλονεικίας. Αἱ δοξασίαι τοῦ Μενάνδρου, τοῦ Ἐβίωνος, τοῦ Σαντορνίου, τοῦ Βασιλείδου, τοῦ Καρποκράτους, καὶ τῶν λοιπῶν κορυφαίων

αιρετικῶν· τὰ ληρήματα τῶν Ἑλεσαϊτῶν, τῶν Οὐταλησίων, τῶν Σαβελλιανῶν, τῶν Μελετιανῶν εἶχον ἀνεπαισθήτως συρρέουσι εἰς τὴν περὶ φύσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ θεωρίαν τοῦ διακόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, συμμαχοῦντα κεκρυμμένως καθ' ἐνότητα πολιτείας καὶ πίστεως. Ὁ Ἄρειος, ἀπόστολος τῆς πολυθεικῆς καὶ φιλοσοφικῆς Ἑλλάδος, ἤθελε τὸν Χριστὸν μόνον υἱὸν ἀνθρώπου, τοῦτέστι ψιλὸν ἀνθρώπον· τὸν ἤθελε δὲ ἀνθρώπον ἵνα ποιήσῃ αὐτὸν μαθητὴν τοῦ Σωκράτους καὶ συμπατριώτην τοῦ Πλάτωνος. Ἐὰν δὲ ἐθριάμβευεν ἡ αἵρεσις τοῦ Ἀρείου, ἐὰν ἕως κεραίας ἐξαλλειοῦτο τὸ περὶ Θείας Ἐνσαρκώσεως μυστήριον, ἐγένετο τάχα ὀρθόσκευμα τῆς Οἰκουμένης ὁ Χριστιανισμὸς; καὶ ἐὰν δὲν ἐγένετο παγκόσμιον δόγμα ἡ Θεία Ἐνανθρώπησις, ἤθελεν ἄραγε κυριαρχήσει ἡ *Ἱστορία*, αὕτη ἡ σῶτειρα τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας καὶ συναγωγῆς τῆς ἐνεστώσης πολιτικῆς ἐνότητος;

Ὅχι βεβαίως. Ὁ Χριστιανισμὸς, ἀπὸ τὰ ὕψη ἔπου ἐστερέωσεν αὐτὸν ἡ θεοκλέυστος ἀποστολικὴ οἰκονομία ἤθελε μετ' ὀλίγον ἀναλάβει τὴν κοκκίνην πορφύραν, τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸν κάλαμον εἰς χλευασμὸν· ἤθελε καταντήσει εἰς χεῖρας καπῆλων καὶ μωροφιλοσόφων, καὶ ἀκολούθως καταλυθῆ κατὰ κράτος ὑπὸ τῆς ἀδελτερίας τῶν ἀκαταπαύστως ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ εἰσερχομένων βαρβάρων ἐθνῶν.

Καὶ ἐὰν τὰ βάρβαρα ἔθνη, τὰ ὁποῖα μετὰ βραχεῖαν χρόνον παρέλευσιν κατεπλημύρησαν τὴν Εὐρώπην, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐντύχωσιν ὡς ἔμποδον τὸν φραγμὸν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος, φραγμὸν ἐγειρόμενον ἡμέραι καὶ ἐπισκευαζόμενον ὑπὸ Πατέρων Ἐκκλησίας ἐξίσου καὶ ἱστορίας, δὲν εὕρισκον πάρεξ ὀρύλλον, ἀσυμφωνίαν καὶ ἀδελφομαχίαν ἐν τε τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς ἰδέαις, τί ἤθελε συμβῆ; — παντελῆς ὀλεθρος, ἐκβαρβάρωσις, ἀπαγρίωσις, ἀφανισμὸς ἐξευγενισμοῦ.

Εἰς οὐδὲν οὖν ἕτερον μεσαιωνικὸν γεγονός ἐνδεικνύεται μᾶλλον ἀκαλύπτως ὁ δάκτυλος τῆς Θείας Προνοίας. Μετὰ τὴν Θείαν Ἐνσάρκωσιν ἔπεται καθ' ἱστορικῆς ἀξίας βαθμὸν ἡ τῆς Ἑλλάδος

Α. παναγιωτάτη Σύνοδος· διότι αἱ ἐπακόλουθοι βαδίζουσι πιστῶς ἐπὶ τὰ ἔχνη αὐτῆς.

Ἐκ τούτων δὲ προσέτι ἐξάγομεν καὶ ἑτέραν ἀλήθειαν οὐσιώδη· ὅτι, ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, τὸ Ἐπτασύνοδον πολίτευμα δὲν εἶναι σύστασις δημιουργός, ἀλλὰ σύστασις ἐξαιρέτως συντηρητικῆ, φραγμὸς ἐνόητος κατὰ πάσης θρησκευτικῆς ποικιλίας ἐγνηγευμένος, ἔργμα πλημμύριον πρὸς ἀντίκρουσιν ἀγρίων καὶ ἀπειλητικῶν κυμάτων.

— Αὗται αἱ ἱστορικαὶ τοῦ συνοδικοῦ γινομένου συνέπειαι ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

Ἀλλὰ τίς ποτε ἡ ἱστορικὴ ἀνάγκη αὐτοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἰστορίᾳ· τοῦτο μᾶς ἐνδιαφέρει περισσύτερον.

Τὸ Ἐπτασύνοδον Πολίτευμα ἔσωσε διὰ μέσου τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς δογματικῆς ἐνόητος τὸν Ἑλληνισμόν κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους.

Α. Συνήγαγε καὶ ὑπέθαλψεν ἐν τῷ δημοτικῷ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ κύκλου ὄργανισμῷ τὸ ἐμφυτον ἐκαίνο τῆς ἐθνικῆς ἰσονομίας πνεῦμα, τὸ ὅποιον οἱ μὲν δημοκρατούμενοι καὶ μοναρχούμενοι Ῥωμαῖοι ἐσεβήσθησαν, ἀλλὰ βεβιαίως δὲν ἤθελον σεβασθῆ μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν συνέντευξιν τῶν δύο ἐθνικοτήτων οἱ βυζαντινοὶ Ῥωμαῖοι. Τοῦτου δὲ τοῦ πνεύματος ἡ συντήρησις διεφύλαξε τῆς ἐθνικῆς φύσεως τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἐθνικὴν ὁλομέλειαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Β'. Οἱ πατέρες τῶν Συνόδων οὐδὲ συνεζήτησαν, οὐδ' ἔγραψαν τοὺς κανόνας ἐν τῇ διαλέκτῳ τῶν κατακτητῶν. Ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς χωριζόμενοι τῆς ἀλλοτρῆου ἐθνικότητος, καὶ ὁλοσχερῶς πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν διακειόμενοι, οὐδεμίᾳ ἐχρήσαντο φωνῇ, πλὴν ἡ τῇ Ἑλληνίδι. Οὕτω, τὴν ἱερὰν γλῶσσαν τῆς παραδόσεως καθιέρωσαντες, οὐ μόνον συνέπηξαν διὰ μιᾶς καὶ κοινῆς διαλέκτου τὴν ἐμφυλον γενεάν, ἀλλὰ προσέτι διὰ τοῦ μέσου τούτου συνεχώρουν ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἑτέρας ἄλλας ἀλλογενεῖς ἐπαλθούσας φυλάς.

Γ'. Τὸ Ἐπτασύνοδον Πολίτευμα, διὰ τὸ ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον αὐτοῦ, περιτείχισε τὴν Ἑλληνικὴν γῆν με ἀδιάβατα

ἱερὰ τελεῖ, δι' ὧν ἐμπόδισε μὲν τοὺς ἄλλοεθνεῖς, καὶ ἑτεροδόξους νὰ εἰσαγάγῃ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας μιάσματα θανατηφόρα, ἔκοψε δὲ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πᾶσαν ἐπιμιξίαν μετὰ ξένων, τείνουσαν ἐπὶ βλάβῃν τῆς ἐθνικῆς ὁμοιομορφίας.

Αὐτῷ δὲ τῷδε τῷ τρόπῳ περιτειχίσε τὸν ὀρθόδοξον Ἑλληνισμόν εἰς προφυλακὴν διαφθορᾶς, καὶ ἐξασφάλισε τὴν ζωὴν του, τότε ἄφησε τὸν ἐμπεριεληγμένον καὶ πολιορκούμενον ῥωμαϊσμόν νὰ τήκηται δέσμιος καὶ αὐτόμοιρος, καθ' ἐκάστην ἀπογηράσκων καὶ ἀτονῶν.

Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀκολουθήσωμεν βῆμα βῆμα τὰ ἱστορικὰ τοῦ συνοδικοῦ γεγονότος ἀποτελέσματα, ἐνῶ ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς ἄχρι τῶν ἡμερῶν μας καὶ ἐφ' ὅλης τῆς ἱστορικῆς ἐπιφανείας φανερώς διαδεικνύεται ἡ αὐτοῦ ἐνέργεια; ἐνῶ, οὐδὲν ὑπάρχει φαινόμενον ἐν τῷ νεοελληνικῷ βίῳ, τὸ ὅποion νὰ μὴ ἀνάγῃται κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸ, καὶ νὰ μὴ περιμένῃ ἀπὸ αὐτοῦ τὴν διερμηνεύσειν; ἐνῶ τὰ πάντα, ἡθικά τε, καὶ πολιτικά, καὶ διανοητικὰ τότε μόνον φέρουσι τὸ κύρος τῆς ἐθνικῆς πρωτοτυπίας, καὶ ἀξίως μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν συγκαταλέγονται, καὶ διακονοῦσι τῷ προορισμῷ τῆς φυλῆς, ὅτε ἐσφραγίσθησαν ἐν τῇ τιμῇ σφραγίδι τοῦ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικοῦ τούτου γεγονότος;

Πλὴν καὶ τὰ ἐπακόλουθα λαλοῦσιν αὐτὰ καθ' ἑαυτά. Πλεισταὶ τῶν ἑτεροδόξων Ἑκκλησιῶν φοβοῦνται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διόπερ, αἱ μὲν κρύπτονται ὑπὸ τὰ περιοριστικὰ τῆς ἱεροκρατίας καλύμματα, ἐκεῖνοι δὲ ζητοῦσιν ὑποστήριξιν καὶ βοήθειαν εἰς δυσνόητα φιλοσοφήματα τῶν σχολῶν. Τὸ Ἐπτασύνωδον τῆς Ὄρθοδοξίας πολίτευμα μὴδὲ καλυμμάτων ἀνέχεται, μὴδὲ χρῆζει φιλοσοφικῆς ὑποστηρίξεως· ἡγεμονικῶς ἐνθρονισμένον ἐπὶ τῆς καλλιθέμεθλου τῶν φώτων ἱστορίας, ἀφήνει τὴν μὲν ἱστορίαν νὰ διηγῆται τὰς πράξεις του, τὸν δὲ φωτισμὸν νὰ διαλαμπρύνῃ τὰ ἄλλα του. — Εἶναι φῶς τὸ ὅποion φαίνει πᾶσι!

Οὐδὲ θέλησις ἀνθρωπίνη εἰσήγαγεν αὐτὸ ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Χεὶρ Θεοῦ ἐστερέωσεν αὐτὸ ἐν τῷ ὄμφαλῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Οἰκουμένης πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἐθνῶν, μόνῃ δὲ Θεοῦ χεὶρ ἱσχυρεῖ καθελεῖν αὐτό.

Ίδίως δὲ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες προσκυνούμεν εἰς αὐτὸ τὴν ἄπειρον πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδιάλειπτον εὐνοίαν τῆς θείας Προνοίας, τὴν ὑπερτάτην ταύτην ἀνάγκην τῆς τε καταβολῆς μας καὶ τῆς περιδείας μας· προσκυνούμεν τὸν πνευματικὸν καθαρισμόν μας, τοῦ πολιτισμοῦ μας τὴν παράδοσιν, τὴν ἐνότητα τῆς ἱστορίας μας· προσκυνούμεν τοῦ δόγματός μας τὴν ἱεράν ἀποστολήν· προσκυνούμεν τὰ πάθη τῶν προγόνων· προσκυνούμεν τὴν ἐνδοξόν μας Ἀνάστασιν!

Ἐπειδὴ, τέλος πάντων, τί εἶναι ἡ Οἰκουμενικότης τούτου ἡμῶν τοῦ Πολιτεύματος;

Ἰερά συνωνυμία, πραγματοποιήσις ἀγιωτάτη τῆς παλαιᾶς ἡμῶν καθολικότητος. Καθ' ὃν τρόπον ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ σαρκακωμῆν Ἑλλάς μετωνομάσθη Ὀρθοδοξία, οὕτως ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ σαρκακωμῆν καθολικότης ἐγένετο Οἰκουμενικότης.

Ἡ Καθολικότης σχεδιάζει· ἡ Οἰκουμενικότης ἐκτελεῖ, καὶ πληροῖ, καὶ ἱστορικεῦσι.

Τόσον διὰ τῆς Καθολικότητος ἐν θεωρίᾳ, ὅσον καὶ διὰ τῆς Οἰκουμενικότητος ἐν πράξει, ὁ Ἕλληνας, υἱὸς ἐκάστοτε τῆς συνόλου ἱστορίας του, ἀνήκει εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, καὶ τοὺς τόπους, καὶ τὰς ἐξπυγνευσμένας γενεάς· ἐπολιτογραφῆθη πολίτης ἐν τῇ Καθολικῇ ἱστορίᾳ τῆς διανοίας, καὶ δημότης τῆς Οἰκουμενικῆς Ἱερουσαλήμ.

Διὰ τοῦτο αἱ γενεαὶ πάσαι προσέφερον ὕμνον τῇ Ἑλληνικῇ ἀναγεννήσει! δὲν ἐώρτασαν τοὺς ζῶντας, ἐώρτασαν τὸ ἀόρατον καὶ αἰδίδιον πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ!

— Ἡ δὲ εἶναι τὸ οὐρανόχρουν καὶ θριαμβευτικὸν λάβαρον τοῦ Θεοῦ τούτου πολιτεύματος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγενναίωσεν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκραταίωσεν τὸν Ἑλληνισμόν κατὰ τὴν ἀτέρμαντον τούτου μονομαχίαν μετὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀπωλείας, λάβαρον ἀθεάτως κυματίζον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀθεάτως αὐτοῦ προπορευόμενον;

Ὡς δὲ ἡ ὥρα τῆς φανερώσεως ἐσήμανεν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ὑμνολογούντων Ἀγγέλων κύκλιον τοῦ θρόνου τῆς εὐαγγελιζομένης

Παρθένου, τίς ἢ οὐρανόχρους πάλιν καὶ Λιβαρομόδριστος σημάα,
 ἥτις, ἐξελθοῦσα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ χαμαὶ κύπτουσα, ἵνα οὕτως
 εἰπεῖν ἔψηται καὶ πάλιν μετὰ τόσους αἰῶνας τῆς ἱστορικῆς ἐκεί-
 νης γῆς, καὶ ἀσπασθῆ ἔκ νέου τὸ ἱερὸν τῆς ἐλευθερίας ἔδαφος,
 τίς ἥτις ἐδέχθη τοὺς ὄρκους τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν ἱερωμένων
 μαχητῶν τῆς Ἀγγελόσεως;

Τοῦτ' αὐτὸ τὸ θριαμβευτικὸν λάβαρον ἐτι κυματίζει ἀνωθεν
 τῆς κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τῶν τέκνων ἡμῶν!

Πλὴν ἀληθῆ σκευὴ ἐκλογῆς εἰσὶν οἱ μὴ βλέπόντες αὐτὸ καὶ
 πιστεύοντες.

ΞΘ'.

Δυναστειογραφία.

- 457—474 Λέων ὁ Θρᾶξ, ἡ Μακέλης.
 474—474 Λέων ὁ Ζήνωνος (αἵρετικός).
 474—491 Ζήνων (αἵρετικός).
 491—518 Ἀναστάσιος ὁ Δίκωρος (αἵρετικός).
 518—527 Ἰουστίνος Α'.
 527—566 Ἰουστινιανὸς Α'.
 566—578 Ἰουστίνος Β'.
 578—582 Τιθέριος.
 582—602 Μαυρίκιος.
 602—610 Φωκῆς ὁ Δεινός.
 610—641 Ἡράκλειος.
 641—644 Κωνσταντῖνος Β'.
 644—668 Κώνστας.
 668—685 Κωνσταντῖνος Γ'.
 685—695 Ἰουστινιανὸς Β'.
 695—698 Λεόντιος καὶ Ἀψίμαρος.
 698—711 Ἰουστινιανὸς Β', πάλιν.
 711—713 Φιλιππικός.
 713—715 Ἀναστάσιος ὁ Ἀρτέμιος.
 715—717 Θεοδόσιος ὁ Ἀτραμυτηνός.
 717—741 Λέων Ἰσαυρος (εἰκονομάχος).

- 744—775 Κωνσταντῖνος Γ'. (εικονομάχος).
775—780 Λέων ὁ Χάζαρος (εικονομάχος).
780—802 Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη.
802—811 Νικηφόρος.
811—813 Σταυράκιος καὶ Μιχαὴλ Ραγκαβῆς.
813—820 Λέων ὁ Ἀρμένης (εικονομάχος).
820—829 Μιχαὴλ ὁ Τραυλός.
829—842 Θεόφιλος.
842—867 Μιχαὴλ ὁ Πότης.

Ἱαμβικοὶ στίχοι περὶ Βασιλείων διαδοχῆς.

. Λέων Μακέλης.

Ζήνων, Ἀναστάσιος Μονοφυσίται·
Ἰουστῖνος Θράξ, Ἰουστινιανός τε
Κτήτωρ Σοφίας, πλητμελής κατὰ σέβας.
Ἰουστῖνος Ἰσχατος, ἐν πᾶσι πρέπων·
Ὁ Τιθέριος, καὶ Μαυρίκιος πάλιν·
Φωκάς ὁ Δεινός, σύγχυσις Ἡρακλείου.
Ὁ Κωνσταντῖνος εὐσεβῆς Πρωγωνάτος·
Καὶ Ἰουστινιανός ἐγκοπτεῖς βίνα·
Λεόντιος τύραννος, σὺν Ἀψιμάρω·
Πάλιν ὁ Ρινότμητος, σὺν Τιθερίω.
Φιλιππικός δὺστηνος, Βαρδάνης θέσιν.
Ἀναστάσιος Ἀρτέμιος τοῦπίκλην.
Ἀτραμυτηνός Θεοδότιος γέρων.
Ὁ Θῆρ Λέων Ἰσαυρος εικονομάχος.
Σὺν Κοπρωνύμω, καὶ Λέων ἐκ Χαζάρας.
Εἰρήνη λαμπρὰ καὶ Κωνσταντῖνος νέος.

Ὁ τοῦ γενικοῦ δυσγενῆς Νικηφόρος.

Ὁ Σταυράκιος, Μιχαὴλ Ραγκαβαῖος.
Λέων ὁ Ἀρμένιος εικονομάχος.
Τραυλός Μιχαὴλ, καὶ Θεόφιλος ἴσοι.
Πότης Μιχαὴλ, καὶ Θεοῦ λαμπρὰ δόσι.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Θ.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΘΛΩΣ. Ὁ Νιώτικος Μασαϊωνισμός.

Ἀπτόμεθα τῆς νέας ἐποχῆς· ἐγγύζομεν τέλος εἰς τοὺς χρόνους τῆς Ἀναγεννήσεως· τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἀπὸ τοῦ νῦν ὑφίσταται τὴν τρίτην μεταμόρφωσιν, ταύτῃστι λαμβάνει θεόθεν τὸ αὐτὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο, μεθ' οὗ θέλει παρρησιασθῆ ἑνώπιον τοῦ νεωτέρου καὶ ἀναπτυχθέντος Εὐρωπαϊσμοῦ.

Ἀπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο· ἀκριβῶς μεταβάλλονται αἱ σκηναὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ δράματος. Ἐὰ πάντα ὑπακούουσιν εἰς τὸν τῆς ἀναμορφώσεως νόμον. Διεδόθη ἡ Ὁρησκεία, ἐπαγιώθη ἡ ὀρθοδοξία, μετεσχηματίσθησαν τὰ ἔθνη, ὑπέκυψεν ἡ γλῶσσα εἰς σημαντικὰς μεταβολὰς, αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ἐτροπολογήθησαν, ἡ νομοθεσία ἀνακαινοῦται· ἐνὶ λόγῳ πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας ὑπετάγησαν εἰς κανόνα μεταλλαγῆς.

Κατ' ἐξοχὴν τρεῖς αὐτοκράτορες μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς δυναστείας συνεργάζονται εἰς τὸ μίγα ἔργον τῆς νεοελληνικῆς ταύτης ἀναπλάσεως. — Βασίλειος ὁ Μακεδών, Λέων ὁ Σοφὴς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος. — Καὶ τὰ τρία, ὀνόματα περιφανῆ.

Ὁ Βασίλειος, τῆς βασιλείας ἐπώνυμος, ἀνοίγει τὴν νέαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος ἐποχὴν μετὰ τοὺς ἐξῆς λόγους τοῦς ὑποίτους ἐκφωνεῖ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στεφηφορίας του· «Χριστὲ βασιλεῦ, τῇ σῇ κρίσει τὴν βασιλείαν δεξάμενος, σοὶ καὶ ταύτην, καὶ ἑμαυτὸν ἀνατίθημι!» Χωροῦσι τὴν Χρυσῆν καλουμένην Πλάτανον, καὶ τοὺς δύο ὀλοχρῦσους Γύπας, καὶ τοὺς δύο χρυσοὺς σφυρηλάτους Λέοντας, καὶ τὸ ὀλόχρυσον Ὀργανον, καὶ διανέμει τὰ χρήματα τοῖς πένησιν· ἐγείρει πτωχοδοχεῖα διὰ τοὺς ἐνδεεῖς, ἄσυλα διὰ τοὺς ξένους, «πτωχοτροφεία τε καὶ Ἐσπώνας ἐκαινούργησε, καὶ τῶν παλαιωθέντων πλεῖστα ἀνενώσσε, Νοσοκομεία τε, καὶ Γηροκομεία, καὶ Μοναστήρια» τοὺς μὲν ὑπὸ τῶν Εἰκονομάχων κητεδαφισθέντας ναοὺς ἐπισκευάζει, ἄλλους δὲ

νέους οικοδομεί· χαράττει δρόμους, καλλωπίζει τάς πόλεις τῆς ἐπικρατείας, ἀνοικοδομεί κατεδαφισθέντα σχολεῖα, ἐνὶ λόγῳ πραγματοποιεῖ τὰ ὑπὲρ ἑλληνισμοῦ σχέδια ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τινὲς τῶν προκατόχων του, ἕνεκα συμπτώσεων ἐναντίων, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κατορθώσωσιν. Ἀληθές, ὅτι ὑπὸ τὰ δυνατὰ του σκῆτρα ἄπασα τῆς πολιτείας ἢ ἐξουσία, κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν τῇ μοναρχικῇ συγκεντροῦται παντοκρατορία, διότι καὶ ἐκ τῶν ἀξιωματῶν τῶν ἄχρι τότε προασπιζομένων δικαιώματά τινα δημοτικὰ τῶν λαῶν, τὰ μὲν καταστέλλονται, τὰ δὲ καταργοῦνται, τὰ δὲ συνεισρέουσιν εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ αἱ τῶν δακρυρῶν οἰκογένειαι συγχωνεύονται ἐν τῇ χυδαίᾳ τάξει τῶν λοιπῶν ἰδιωτῶν, καὶ ἡ λεγομένη ἀρχοντία δέχεται προσβολὰς πλείονας ἢ πρότερον· ἀλλ' ὅμως καὶ δῆθεν φαίνεται, ὅτι διὰ τῆς μοναρχικῆς ὁδοῦ ἡ ἰσονομία καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς φυλῆς ὤφειλον νὰ διαπορευθῶσι, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐπὶ θρόνου νὰ συγκαθίσωσιν, ὅπως μετὰ τὴν πτώσιν τούτου γίνωσιν ἐκ νέου καὶ ὀριστικῶς περιουσίᾳ ἀπύσης τῆς ἐθνικῆς ἀβασιλεύτου Ἑλληνικῆς οἰκογενείας.

Ὁ Βασίλειος οὐδὲ θεολόγος ἦν, οὐδὲ λόγιος· ἦν ὅμως ἔμπειρος στρατηγός, καὶ πρὸ πάντων πολιτικός· εἶχε νοῦν ὀρθόν, ἀγαθὴν θέλησιν, καὶ μολονότι μὴ βαθὺς ἐπιστήμων, ἐγίνωσκεν ὅμως τὴν ἀξίαν τῆς ἐπιστήμης· «ἄριστα μὲν τὰ πολιτικὰ διαθείς, κάλλιστα δὲ καὶ περὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγονώς· καὶ πλατύνας μὲν τὰ ὅρια τῆς ἀρχῆς, ἀδικίαν δὲ καὶ βίαν ἐξελάσας ἀπὸ παντός τοῦ ὑπηκόου.»

— Ὁ δὲ βίος Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, κατὰ πρῶτον, ἕνεκα τῆς νομοθεσίας, ἣτις ἐξεδόθη ὑπὸ τὸ ὄνομά του, καὶ δεῦτερον ἕνεκα τῶν προφῆσεών του περὶ γένους εἰμαρμένης, πρὸ πάντων δὲ ἕνεκα τῶν οὐσιωδῶν μεταβολῶν αἰτινες ἔλαβον χώραν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, εἶναι ὑπὲρ πάντα ἄλλον συντατατισμένως μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀναγεννήσεως. Ἡ γλώσσα κυρίως, βραβεύοντος αὐτοῦ, μεταβαίνει διὰ μέσου τῆς ἀνακαινισθεῖσης νομοθεσίας εἰς νέαν ὁδόν. Αἱ Ῥωμαϊκαὶ λέξεις καὶ ὀνομασίαι τῶν Κοιδήκων, τῶν

ἀξιωμαίων, τῆς στρατιωτικῆς, τοῦ ἐμπορίου, τῶν τεχνῶν, τῆς βιομηχανίας μεταγλωττίζονται εἰς ἑλληνικὴν διάλεκτον. Οἱ αὐλικοὶ δυνάμει ἐπίτηδες ψηφίσματος ἀναγκάζονται νὰ κάμνωσι χρήσιν φράσεων καὶ λέξεων ἑλληνικῶν, ἀντὶ τῶν ἐπικρατουσῶν ἄχρι τότε Λατινικῶν. Οἱ δὲ δικασταὶ καὶ δικηγόροι καὶ οἱ Ἐπαρχοὶ καὶ οἱ Ἐκδοτικοὶ (οἱ τοῦ Ἰουστινιανοῦ *defensores*), καὶ πάσης τάξεως ὁπάλληλοι λαμβάνουσι διαταγὴν νὰ παραλείψωσιν εἰς τὰ ἐξῆς τοὺς συνήθεις ῥωμαϊκοὺς τύπους. — Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Σύγκλητος Βουλὴ, μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἰπατείας, τελευταῖον ἐναπομείναν λείψανον τοῦ Ῥωμαϊσμοῦ, ἢ μέλλει μετὰ τῶν ὄλων νὰ συνυποκόψῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξελληνίσσεως, ἢ παντελῶς νὰ ἐξουδενωθῇ. Διὰ τοῦτο ὁ Λέων, ἐν τῇ ΟΠ'. Νεκρᾷ αὐτοῦ, δὲν ἀμελεῖ νὰ θεσπίσῃ, ὅτι περιττὴ ἀπέβαιεν ἤδη ἢ εἰς τὰ ἐπίσημα νομοθετήματα ἀνάμνησις τῆς Συγκλήτου Βουλῆς, ἀφοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτῆ πάσης ἤδη πολιτικῆς συμμεθέξεως ἦτον ἐστερημένη. Τὰ ἐκδοθέντα ἢ ἀνέκδοτα ἐπι συγγράμματα, ὅσα γνωρίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, σχηματίζουσι συλλογὴν τινα ὁμιλιῶν, ἐπιγράμμάτων, αἰνιγμάτων, ἠθικῶν ἐντολῶν, προρρήσεων, νομικῶν διατάξεων καὶ κανόνων στρατιωτικῆς τέχνης, ἧτις ἀποχρῶντως δεικνύει τὸν μεγαλοφυῆ νοῦν τὸν ὠρισμένον νὰ δώσῃ σχῆμα καὶ τύπον εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν.

Τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος δὲ ἔργον εἶναι καὶ τὸ ἰδιόμελον δοξαστικὸν τὸ ἀδόμενον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Πεντηκοστῆς «*Δεῦτε Λινοὶ, κτλ.*» καθὼς προσέτι καὶ τὰ δέκατα πρῶτα εἰθονὰ ἰδιόμελα. Ἡ Βυζαντινὴ Μοναρχία ἄφησεν ἀνεξιτήλους ἀναμνήσεις εἰς τὴν ὀρθόδοξον λειτουργίαν μας. Ὁ Μαυρικίος, ὁ Θεόφιλος, ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος, ὁ Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις ἐμέλισαν ὕμνους, τοὺς ὁποίους ἄδουσιν οἱ μεταγενέστεροὶ εἰς αἰώνιον μνημόσυνον τοῦ μεσαιωνικοῦ τῶν βίου.

— Ὁ δὲ ἔνδοξος Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, Λέοντος υἱός, συμπληροῖ τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως, ὅπερ προοιμίασαν ὁ πατὴρ καὶ ὁ πάππος αὐτοῦ. Ἄνῃρ λόγιος, ἑλληνιστῆς, ἐπιστήμων, θεολόγος, στρατιωτικὸς, εἶχεν ὅλας τὰς ἰδιότητας τοῦ ἀνακαι-

κιστοῦ· «ἐδιδάσκονε, διηγείται ὁ Ζωναράς, τὸν Θεὸν εὐσεβῶς, ἐκαλλίεργει τὴν φιλοσοφίαν καὶ διένειμε τὴν δικαιοσύνην μᾶλλον ὡς πατὴρ ἢ ὡς ἀρχηγός». Ἀλλὰ πρὸ πάντων, ἐν τῇ ἱστορικῇ καὶ πρακτικῇ ταύτῃ τοῦ γένους ὕδα, ἡ ἱστορία ἦτο ἡ σπουδὴ περὶ ἣν κατ' ἐξοχὴν ὁ Κωνσταντῖνος κατεγίνετο. Μέγας ὑπῆρξεν ὁ ζῆλος αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ ἀναζωπυρώσῃ διὰ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν διανοητικὴν ἐκείνην ἰκμάδα τῶν Ἑλλήνων, ἣτις εἶχεν ἐκασθενίσῃ διαρκούτης τῆς εἰκονομαχίας. Προσεκάλεσε σοφοὺς διδασκάλους καὶ ἱερεῖς ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐσύστησε σχολεῖα καὶ λύκεια καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, καὶ ἐσύναξεν ἐπιμελῶς ὅσα συγγράμματα εἶχον διασκορπισθῆ κατὰ τὰς καταδιώξεις. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐσχημάτισε καὶ ἐπιτροπὰς ἐξ ἀνδρῶν πεπαιδευμένων, ἐπιφορτισμένας νὰ συντομεύωσι τὰ συγγράμματα τῆς ἀρχαιότητος καὶ νὰ ἐκθέτωσιν αὐτὰ εἰς γενικὴν ἐπιθεώρησιν.

Εἶναι βέβαιον ὅτι κατὰ τὴν βασιλείαν τῶν τριῶν τούτων αὐτοκρατόρων, εὐσεβῶν ἐπίσης καὶ φιλεπιστημόνων καὶ ἀνορθοτῶν θρησκείας καὶ μαθήσεως, τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα τοῦ πρώτου μεσαιωνισμοῦ, βιαζόμενον ὑπὸ τῆς φθοᾶς τῶν ἐσωτερικῶν μεταβολῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν συμβάντων ἐπηρεαζόμενον, ὑποκύπτει εἰς τὴν σημαντικὴν ἐκείνην καὶ ταχυτάτην μετασχημάτισιν ἐν ἣ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κρύπτονται οἱ λόγοι τῆς γενέσεως τοῦ καινοῦ Ἑλληνισμοῦ, μετασχημάτισιν, τὴν ὁποίαν οἱ ὁμοεθνεῖς φιλόλογοι καὶ γραμματολόγοι διαφερόντως ὀφείλουσι νὰ σπουδάξωσι πρὸς διαφώτισιν τῶν σημερινῶν φαινομένων, καὶ πρὸς ἐρμῆνευσιν ἀκριβῆ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γενεαλογίας. Γνώρισμα ταύτης τῆς ἐποχῆς εἶναι ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἠθικῆς, καὶ πολιτικῆς, καὶ διανοητικῆς, καὶ θρησκευτικῆς κοινωνίας. Βασιλεῖς τε καὶ Πατέρες, ἱστορικοὶ, καὶ λόγιοι παντὸς εἴδους πρὸς τοῦτον ἀποβλέπουσιν ὁμοθυμαδὸν τὸν σκοπὸν. Ἀλλ' ὅμως ἡ μεγαλόνοια, ἣτις μόνη τὸ ἔργον τῆς ἐντελοῦς ἐπισκευῆς ἠδύνατο δοκίμως νὰ τελέσῃ, ἐξέλειπεν, ἢ δὲν ὑπάρχει εἰμὴ σπάνιον δῶρημα ὀλιγίστων τινῶν· ὁ ἱερὸς λόγος τῶν σοφῶν θεολόγων δὲν φαίνεται πλέον· αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀνάγκαι, αἰτι-

νες ἐδικαιολόγουν τὰς Συνοδικὰς μεγάλας Ἐθνοσυνελεύσεις, καὶ διετήρουν ἐν τῇ ἀκεραιότητι τοῦ δόγματος τὴν ἀκεραιότητα τῆς διαλεκτικῆς ἀρχαιοτυπίας, ὡς καὶ αὐταὶ δὲν χαλιναγωγοῦσι πλέον τὴν ὁρμὴν πρὸς τὴν ἐκλαίκευσιν καὶ χυθάλωσιν τῶν ἐθνικῶν σοι-
 χείων. Ἡ ἐπισκευὴ λοιπὸν, ἀντὶ νὰ λάβῃ τὴν προτέραν μορ-
 φὴν, καὶ νὰ καθωραϊσθῇ εἰς τὰ κοσμήματα τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ Χριστιανισμοῦ, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πρὸς τοῦτο συνεργαζο-
 μένων, ἔλαβεν ἀπ' ἐναντίας τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν τῆς ἐπο-
 χῆς τῆς, ἐνεδύθη νεώτερόν τινα ἱματισμόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Χριστιανι-
 κὸς ὑπογραμμὸς, ὃν πάντες εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀνεπαισθήτως
 ὠδήγει πρὸς τὴν ἀρχαιότητα διὰ μέσου τῆς κοινῆς διαλέκτου,
 καὶ τῶν ἐγκυκλίων γνώσεων, συνέβη ὥστε τὸ πνεῦμα τῆς ἀνα-
 σκευῆς ἐν τῷ πορίζεσθαι τὴν ἀναγκαίαν ὄλην παρὰ τῇ χριστια-
 νικῇ ἀρχαιότητι, ἀνέτρεξεν ἀνεπαισθήτως καὶ παρὰ τῇ προχρι-
 στιανικῇ παιδείᾳ, καὶ οὕτως εἶτα ἐν ταῖς ἐργασίαις αὐτοῦ συ-
 νήρμωσε παραδόξως καὶ συνανέφυρε τὴν ἐκκλησιαστικὴν μάθησιν
 μετὰ τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς. Αὕτη δὲ ἡ μετὰ Χριστὸν πρώτη ἀπό-
 πειρα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς ἐπισκευῆς ἀκριβῶς ὑπάρχει καὶ ἡ πρώτη
 πνοὴ τοῦ καινοῦ Ἑλληνισμοῦ. Διὰ τοῦτο οἱ Φώτιοι, οἱ Στοβαῖοι,
 οἱ Σουῖδαι, οἱ Τζέτζαι, οἱ Ψελλοὶ, οἱ Εὐστάθιοι, καὶ οἱ λοιποὶ
 γραμματικοὶ, καὶ λεξικογράφοι, καὶ συναρμιστὰι, καὶ κριτικοὶ,
 καὶ σχολιασταὶ τοῦ κύκλου τούτου, εἶναι δικαίως οἱ πρόδρομοι
 τῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἐπειδὴ φαίνεται πεπρωμένον, ὅτι ὅσῳ πλέον τὸ Ἑλληνικὸν δέν-
 δρον ἀντλεῖ χυμοὺς ἐκ τῶν ῥίζων του, τόσῳ μᾶλλον ἀναπτύσσεται
 καὶ ἐπιδίδει εἰς δύναμιν καὶ κάλλος. Ὅταν τὸ δένδρον τοῦτο διψῇ,
 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ σπειροειδῶς καταβαίνει πρὸς τὰ ἔγκατα τῆς μη-
 τρώας γῆς.

Περὶ ταύτην δὲ ὡσαύτως τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐποχὴν, καὶ ὡς
 ἔγγιστα ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ μὲν Κάρολος μέγας τῶν Γάλλων ἐσπε-
 ρίσθη τὸ ῥωμαϊκὸν διάδημα, καὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον
 τοῦ Λυγούστου, οἱ δὲ Ἕλληνες διὰ τοῦ χωρισμοῦ τοῦ δόγματος
 χωρίζουσι διακριδὴν τὴν ἐθνικότητά των τοῦ λοιποῦ κόσμου,

ἤρχισαν οἱ Ἑσπέριοι νὰ καλῶσι Γραικοὺς ἀντὶ Ῥωμαίων τοὺς Ἀνατολικούς, ὄχι βεβαίως χαριζόμενοι εἰς τὸ περιόνυμον, τὸ ὅποιον τότε δὲν ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμῆσωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς διαστολὴν τῶν νεοχειροτονήτων ἐν Δύσει Ῥωμαίων Ἀυτοκρατόρων. Καὶ ἄδικον δὲν εἶχον, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ ἡ μοναρχία μόνη διατῆρει σῶαν ἔτι τὴν Ῥωμαϊκὴν πατροπαράδοσιν τῆς ἐπικλήσεως· εἰ δὲ μὴ τὸ γένος, πρὸ πολλοῦ χρόνου τὴν εἶχεν ἠθετημένην, μάλιστα ἀφοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε καθιέρωσεν αὐτήν. Ὁ περιβόητος Λιουτπράνδος διακρίνει τοὺς Γραικοὺς τῶν Ῥωμαίων εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ (in Legatione) σύγγραμμα, εἰς τὸ ὅποιον διηγεῖται τὴν σκανδαλώδη αὐτοῦ συνέντευξιν μετὰ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ. α' Ἐπειδὴ, λέγει πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς ἀποτεινόμενος, ἐπειδὴ ὑμεῖς ἠλλάξατε καὶ γλῶσσαν, καὶ ἦθη, καὶ ἐνδυμασίαν, ἐὶ ὅμισεν ὁ ἀγιώτατος Πάπας ὅτι ἀπαρέσκει ὑμῖν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα. Διδὸ οἱ πρέσβεις ἐξητήσαντο τῷ Νικηφόρῳ, Ἀυτοκράτορι Γραικῶν, τοῦ ποιῆσαι σπονδὰς μετὰ Ὁθωμανοῦ Ἀυτοκράτορος Ῥωμαίων.

Λαμπρότερον σχόλιον οἱ Δυτικοὶ δὲν ἠδύναντο, ἂν καὶ κακοβούλως, νὰ κάμωσιν εἰς τὴν ὁσημέραι κραταιουμένην ἐθνικότητα τῶν ἀνατολικῶν! Ἡ ἀναπτέρωσις οὖν τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ διαδηλοῦται ὁμολογουμένως εἰς δόγμα, καὶ γλῶσσαν, καὶ ἦθη, καὶ ἐνδυμασίαν.

Ἐρωτῶμεν· τίς ἐκ τῶν νεωτέρων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνικοτήτων ἀνάγει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν Θ'. ἑκατονταετηρίδα, ἀμιγῆς καὶ ἀνόθευτος καὶ συμπαγῆς ἔκτοτε διαμείνασα; διότι καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον ἐὰν θέσωμεν τοῦ νεοελληνισμοῦ τὰ θεμέλια, ἡμεῖς μένομεν πάντοτε ἀρχαῖον ἔθνος.

ΘΑ'.

Ἐρευνὰ Νομισματικὴ.

Φθάσαντες ἄπαξ εἰς τὸ κέντρον τοῦ μεσαιῶνος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα μετὰ πλείονος εὐκολίας νὰ ἐπιθεωρήσωμεν τὴν ὅλην περίμετρον τῆς ἱστορίας γραμμῆν, διότι μεμακρυσμένοι

ἐξίσου τῶν ἄκρων, τὸ μὲν παρελθὸν ἠμποροῦμεν ὡς πρὸς τὸ μέλλον νὰ ἐξετάσωμεν, τοῦτο δ' ἐναλλάξ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν, ἄς ρίψωμεν ἐπιτροχάδην τὸ βλέμμα καὶ ἐπὶ τῆς νομισματικῆς, μὴ κατ' εὐτυχίαν λάχωμεν ἐν αὐτῇ εἰδήσεις τινὰς ἀναγκαίας εἰς τὰς παρ' ἡμῶν διαζητούμενας προόδους τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Καὶ πρῶτον, ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς νομίσμασι παρατηροῦμεν αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον καὶ εἰς τὰ ἠθικὰ καὶ πολιτικὰ φαινόμενα τοῦ μεσαιωνισμοῦ πολλάκις παρατηρήσαμεν· δηλαδὴ τὴν μεγίστην ἐπιρροὴν ἦν ἡ Ὁρθοδοξία ἐξήσκησεν ἐκάστοτε ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς κοινωνίας. Ὁ Ἑλληνισμὸς προχωρεῖ τρόπον τινὰ βοήθεια δύο ἐναντίων ὑπουργῶν, τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Αἰρέσεως. Ἡ Αἵρεσις τροπολογεῖ τὴν μοναρχίαν, τὰ ἤθη τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν, καὶ τέλος ἀφίνει τὰ ἔχνη της ὡς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νομίσματα. — Ἀναφαίνεται λ. χ. ὁ *Μονοθελητισμὸς*; ὁ Ἡράκλειος ἐνεισάγει γραικικὰ στοιχεῖα εἰς τὸ νομισματοκοπεῖον του. Ἔρχεται ἡ *Εἰκοτομαχία*; ὁ Κοπρώνυμος μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐλληνίζει. Ἀποκαθίσταται δὲ ἡ ὀρθοδοξία; Ὁ βασιλεὺς ὁ Μακεδῶν ὀριστικῶς ἀναγορεύει εἰς τὰ νομίσματά του ὡς κεφαλὴν τῆς πολιτείας τὸν δεσπότην Χριστόν. Παγιοῦται δὲ ἡ ἔνωσις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου; Ἡ θεοτόκος, καθὼς προασπίστρια τῶν Ἀνατολικῶν, ἀμείσως ἱκετεύεται.

Ἐξαιρουμένων Χαλκῶν τινῶν νομισμάτων τοῦ Ἡρακλείου, τὰ ὅποια ἔχουσι τὰς Ἑλληνικὰς λέξεις EN ΤΥΤΟ ΝΙΚΑ, εἰς τὰ λοιπὰ, τὰ ἀπὸ τῆς Θεμελιώσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῶν ἡμερῶν Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρώνυμου, φέρουσι λατινικὰς ἐπιγραφάς.

Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος, ὅστις ἔκοψε νομίγματα χρυσᾶ τε καὶ χαλκᾶ ἔχοντα λέξεις ἑλληνικὰς. Τὰ χρυσᾶ νομίγματα τοῦ Κοπρώνυμου ἔχουσιν εἰς τὸ ἔμπροσθεν τὴν προτομὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ του Λέοντος τοῦ Χαζάρου, μὲ ἐπιγραφὴν CONSTANTINUS S LEON O NEOS. Εἰς τὸ ὀπισθεν δὲ τὴν προτομὴν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου μὲ τὴν λατινικὴν ἐπιγραφὴν D. LEON P. A. MVL. (Domino Leon per

annos multos). Τὰ χάλκινα φέρουσι τὰς αὐτὰς εἰκόνας μὲ τὰς ἐπιγραφὰς ΛΕΟΝ ΔΕΥ) ΠΩΤΗΣ, καὶ Κ. ΛΕΟΝ. Ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ὑπῆρξε πρῶτος καὶ εἰς τὸ νὰ χαραῖξῃ τὴν εἰκόνα τοῦ πατρὸς του, ὄντος τοῦτου τεθνεώτος. Τὸ παράδειγμα δ' αὐτοῦ ἐμμήθη καὶ ὁ υἱὸς του Λέων κόψας χρυσοῦν νόμισμα, τὸ ὁποῖον φέρει εἰς μὲν τὸ ἔμπροσθεν τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα συνωδευμένην μὲ τὴν τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ μὲ ἐπιγραφὴν **LEON VSSESSON CONSTANTINOS O ΠΕΟΣ**. Εἰς δὲ τὸ ὄπισθεν τὰς εἰκόνας Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Κοπρωνύμου καὶ κόκλω αὐτῶν **LEON PAP (πάππος) CONSTANTINOS PΑTHR (πατήρ)**.

Μετὰ τὸν θάνατον Λέοντος τοῦ Χαζάρου Βιρῆνη ἡ Ἀθηναία ἐπιτροπεύουσα τοῦ υἱοῦ της Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἔκοψε νομίσματα μὲ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐπιγραφὰς. **CONSTANTINOS S (α) IRIDI ECΘΕΥ ΒΑΣΙΛΙΣ = IHSVS. XRISTVS ΠΙΚΑ. — CONSTANTINOS BAS. = IRINH ΛΓΟΥΣΤΙ**. Ἀργότερα δὲ (797—802) ὅτε ἐβασίλευσε μόνη, **EIRINH BASILISSH**.

Εἰς τὰ τοῦ Θεοφίλου νομίσματα ἀπαντῶνται αἱ ἰδιαιτέρας ἐπιγραφαὶ **CVRIE BOΘH TO SO DOVLO = ΘΕΟΦΙΛΕ ΛΥΓΟΥΣΤΕ SV ΠΙΚΑΣ. = ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΔΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ S ΠΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΑΥΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΟΜΑΙΩΝ**.

Τὰ ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τῆς Θεοδώρας, ὅτε ὁ Μιχαὴλ ἦτον ἀνήλιξ, κοπέντα νομίσματα ἔχουσι **ΘΕΟΔΟΡΑ ΔΕΣΠΥΝΑ. = ΜΙΧΑΗΛ S. ΘΕΕΛΑ. = ΜΙΧΑΗΛ ΘΕΟΔΟΡΑ S ΘΕΕΛΑ EC Θ ΒΑΣΙΛΙΣ ΡΟΜΑΙΩΝ**. Ὁ Μιχαὴλ βασιλεύων μόνος, ἐχάραξεν ἐν τοῖς νομίμασι **ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ**. Συμβασιλεύων δὲ ἀργότερα (866—807) μετὰ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα **ΜΙΧΑΗΛ IMPERAT. = ΒΑΣΙΛΙΥΣ REX**.

Ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν **IHS XPS REX**

(α) Τὸ στοιχεῖον S εἶναι ἀντὶ τοῦ ΚΑΙ.

RECNAVNTIUM ἀπαντᾶται κατὰ πρῶτον εἰς τὰ νομισμα-
 τα Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥινοτρήτου, καὶ ἔπειτα δὲν φαίνεται
 εἰς ἄλλον αὐτοκράτορα εἰμὴ εἰς Βασιλείου τὰ Μακεδόνα. Ἀπὸ
 Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα μετέβη ἡ συνήθεια αὕτη εἰς ὄλους
 τοὺς μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορας, καὶ μέχρι τῆς βασιλείας Ἰωάν-
 νου τοῦ Τζιμισκῆ, ὅπου ὅταν ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ἀπαντᾶται,
 συνοδεύεται πάντοτε μὲ τὴν ἀνωτέρω Λατινικὴν ἐπιγραφὴν. Ὁ
 Τζιμισκῆς εἰς τινὰ χάλκινα νομίσματα ἐξελλήνισε τὴν ἐπιγρα-
 φὴν χαράξας **IC. XC. EMMANOUIL—IHVSUS XRVSTVS**
BASILEVS BASILEΩN.

Ἐπὶ δὲ τῶν νομισμάτων τοῦ Τζιμισκῆ ἀπαντῶνται καὶ αἱ ἀκό-
 λουθαι μοναδικαὶ ἐπιγραφαί. **ΘCE B, Θ, TOIS BASILS.**
 (Θεοτόκε βεβῆθη τοῖς βασιλεῦσι). **MER ΘV DEDOXASM.**
O EIS SE ELPIZΩH OYC AΠOT, X. (Μῆτερ Θεοῦ δεδο-
 ξασμένη ὁ εἰς σὲ ἐλπίζων οὐκ ἀποτυγχάνει). **ΠΑΡΘΕΝΕ ΣΟΙ**
ΠΟΛΥΑΙΝΕ = ΟΣ ΠΑΠΙΣΕ ΠΑΝΤΑ ΚΑΤΟΡΘΟΙ. — ΙΩΑΝΝ
EN ΧΩ ΑΥΤΟCΡΑΤ. ΕΥSEB. BASILEVS ΡΟΜΑΙΩΝ.
 Εἰς τοὺς μετὰ τὸν Τζιμισκῆ αὐτοκράτορας ἀπαντᾶται καὶ πάλ-
 λιν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐπιγραφὴ λατινιστὶ, ἐνίοτε ὁμοίως καὶ Ἑλ-
 ληνιστὶ.

Ἐπὶ δὲ τῶν νομισμάτων Μιχαὴλ Δούκα πρῶτοι ὀλοτελεῶς ἡ χρῆσις
 τῆς λατινικῆς, καὶ δὲν φαίνονται πλέον εἰμὴ μόνον **IC. XC.**, ἐπι-
 γραφὴ συνοδευμένη ἐνίοτε μὲ τὸ **ΚΕ ΡΟΗΘΕΙ.**

Ἀέων ὁ σοφὸς ἐχάραξε πρῶτος τὴν εἰκὼνα τῆς Θεομήτορος μὲ
 ἐπιγραφὴν **MARIA ΜΗΡ ΘV.** Ἐκτοτε δὲ ἀπαντῶνται συνεχῶς
 τὰ νομίσματα μὲ τὴν εἰκὼνα τῆς Θεομήτορος καὶ τὴν ἐπιγρα-
 φὴν **ΘΚΕ ΡΟΗΘΕΙ. ἢ, ΘΚΕ ΡΟΗΘΕΙ ΤΩ CΩ ΔΟΥΛΩ.**

OB'.

Νεωτέρου Μεσαιωνισμοῦ Νομοθεσία.

Τοσαῦτα ὀρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ διακινήματα βεβαίως δὲν
 ἀκολουθοῦσιν ἐὰν εἰς τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς κοινωνίας, εἰς αὐ-
 τὸ, δηλαδὴ, τὸ πρῶτον ὀρηκτῆριον τῶν ἠθικῶν φαινομένων, δὲ